

ОСВІТНІЙ ХАБ

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

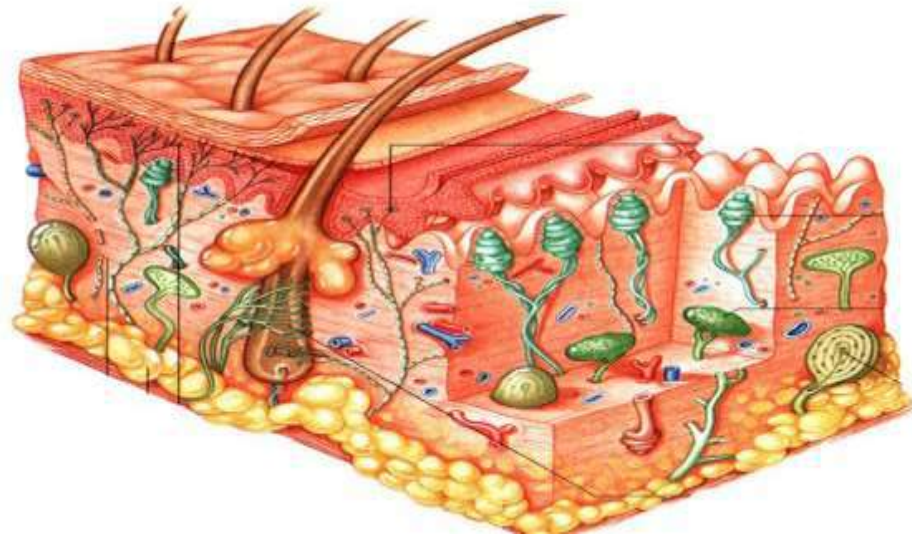
Гігієнічний догляд за дитиною грудного віку.

Викладач педіатрії Голодняк Ліна
Семенівна

Анатомо - фізіологічні особливості шкіри та підшкірної основи у дітей

Шкіра:

- Колір шкіри здорової дитини блідо-рожевий
- Роговий шар тонкий
- Базальні мембрани недорозвинуті
- М'язові, еластичні волокна недорозвинені
- Виражена капілярна сітка

Залози:

Особливості у новонароджених.

На кінчику і крилах носа, іноді й на щоках знаходяться жовтувато-білі крапочки — нагромадження секрету у вивідних протоках **сальних залоз**.

Потові залози в перші 3 місяці функціонують слабо.

ВЛАСТИВОСТІ ШКІРИ:

1. Колір
2. Температура шкіри
3. Чистота
4. Еластичність
5. Вологість
6. Тургор(пружність)
7. Товщина ПЖК

ФУНКЦІЇ ШКІРИ:

1. ЗАХИСНА
2. ВІДНОВНА
3. ВИДІЛЬНА
4. ДИХАЛЬНА
5. ТЕРМОРЕГУЛЯЦІЙНА
6. ОБМІННА

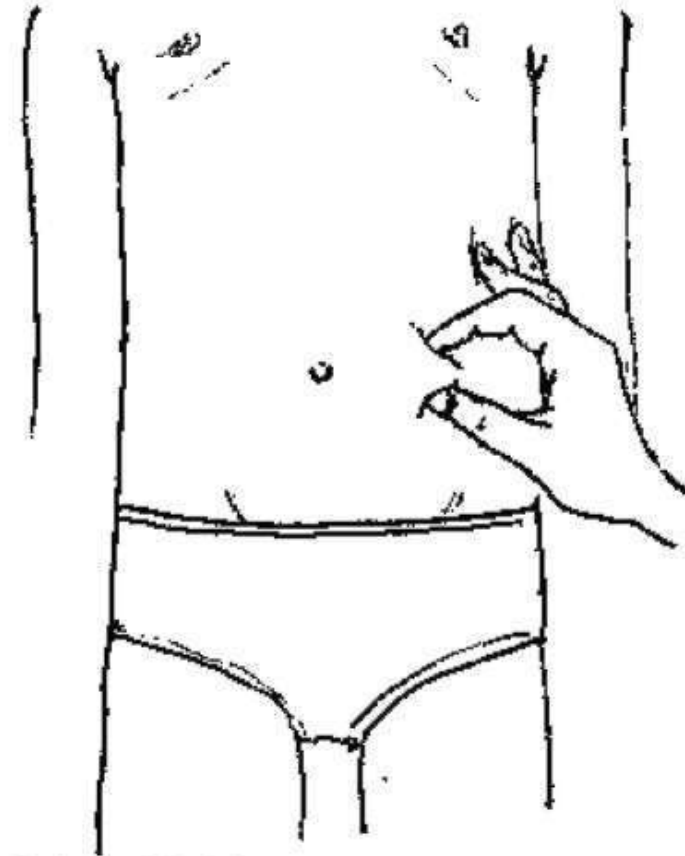
В **нормі** шкіра дитини є **помірно вологою.**

Товщина підшкірної жирової клітковини

Визначається:

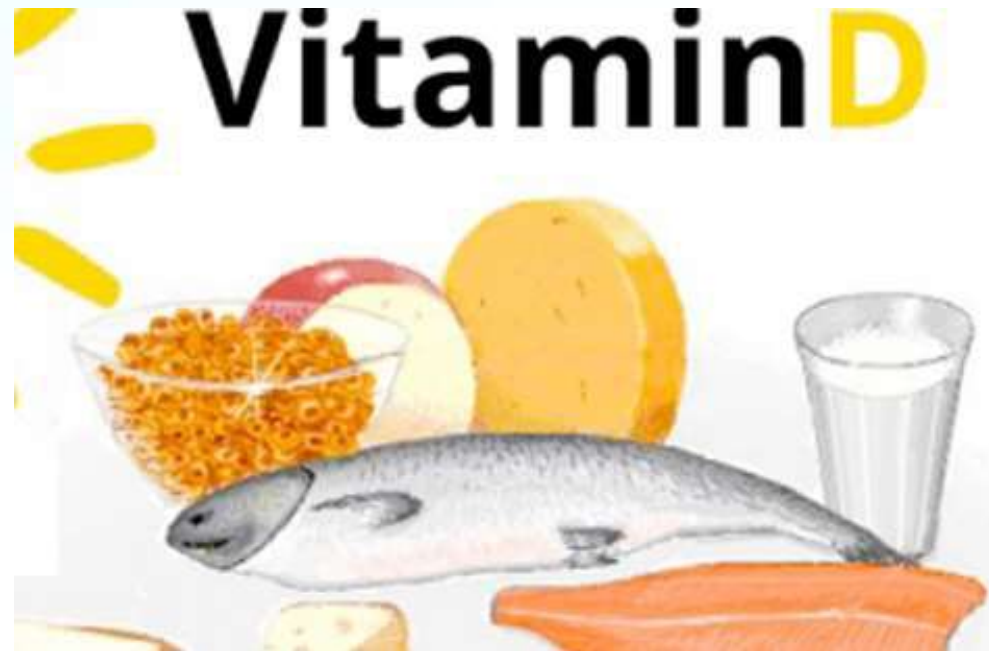
- на животі — на рівні пупка
- біля краю груднини
- під лопатками

1 - 1,5 см вважається нормою.

Мал. 13. Визначення товщини підшкірно-жирового прошарку на рівні пупка.

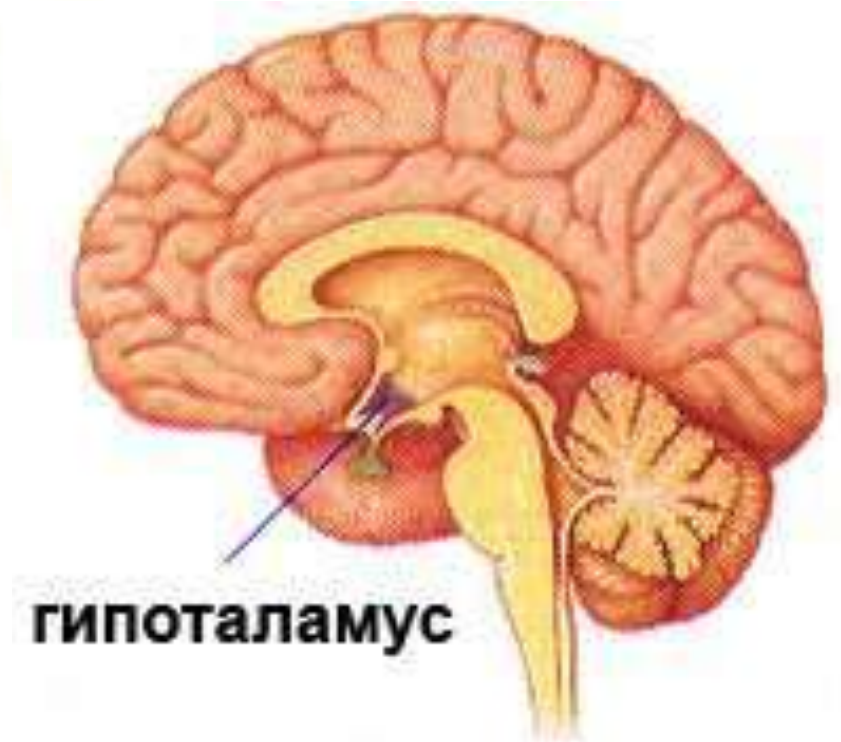
Велике практичне значення має утворення в шкірі дитини **холекальциферолу** (вітаміну D3) під впливом сонячного світла-ультрафіолетових променів.

Температура тіла у

Постійна температура людського тіла підтримується за допомогою утворень, які знаходяться в гіпоталамусі, їх називають **центром терморегуляції**.

Терморегуляція залежить від величини шкірного кровотоку, від випаровування води з поверхні шкіри і легень.

М'язи, скорочуючись, також забезпечують теплоутворення.

У немовлят регуляція **тепловіддачі** шляхом зміни шкірного **кровотоку** і **потовиділення** дуже недосконала.

Майже відсутня здатність підвищувати **теплоутворення** внаслідок збільшення **м'язової роботи**.

Відносно велика поверхня тіла збільшує **тепловіддачу**.

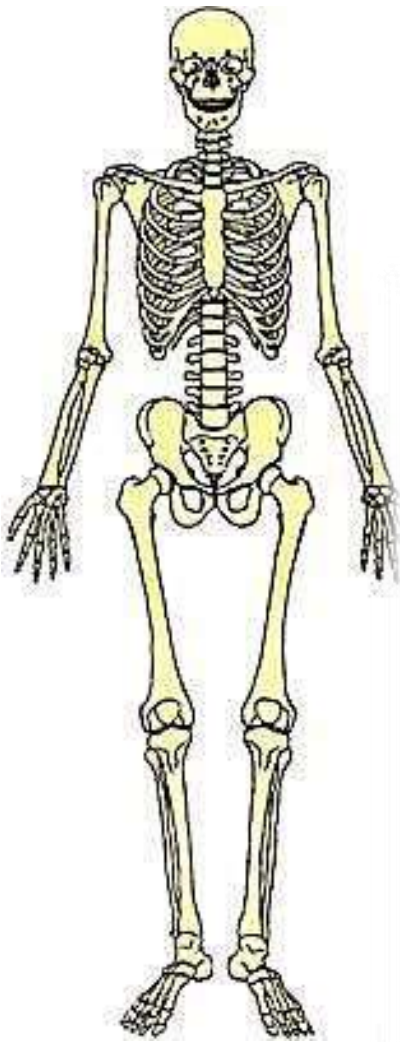

Недосконалість терморегуляції в дітей раннього віку часто проявляється як **гіпертермічний синдром** — підвищення температури тіла до понад **39,5°C** у разі інфекційно-запальних захворювань.

Гіпотермії — зниження температури тіла до **36 °C і нижче** в новонароджених, недоношених та ослаблених дітей у перші місяці життя під впливом інфекційних чинників або невідповідної температури навколишнього середовища.

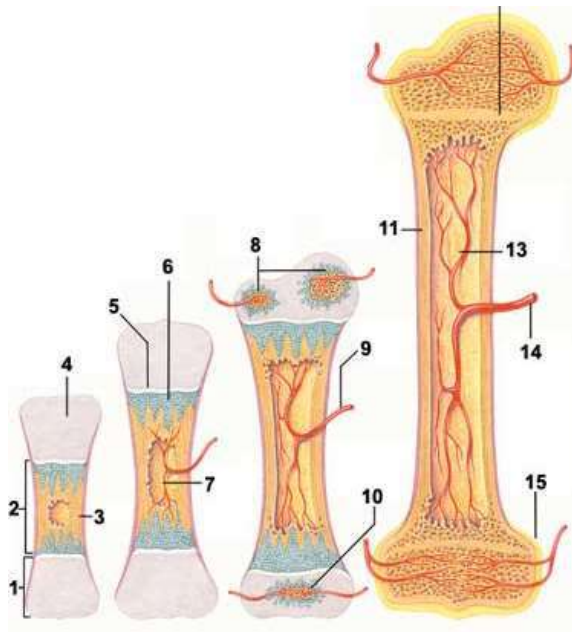
Кісткова система

Окостеніння (заміна сполучної та хрящової тканин кістковою) починається ще у внутрішньоутробний період і триває до статевої зрілості.

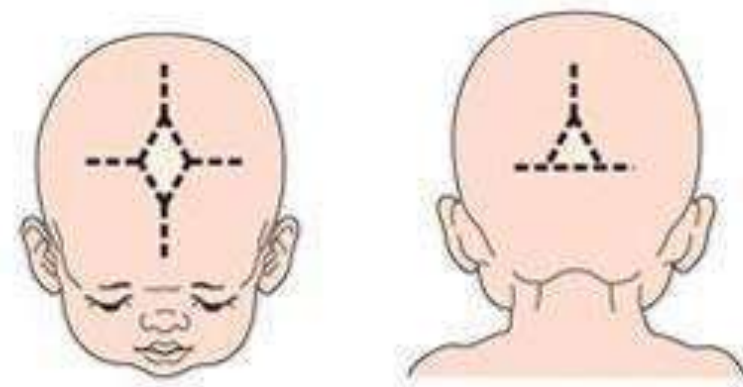
Кістки дитини порівняно з дорослими містять більше **води** і менше **мінеральних речовин**, вони м'якші, еластичніші і менш ламкі.

Маленькі діти часто переносять значні травми без переломів кісток.

Переднє (велике) тім'ячко
розташоване на стику вінцевого і
стрілового швів.

Воно з'єднує 4 кістки (2 лобові і
2 тім'яні) і має ромбоподібну
форму

Велике тім'ячко

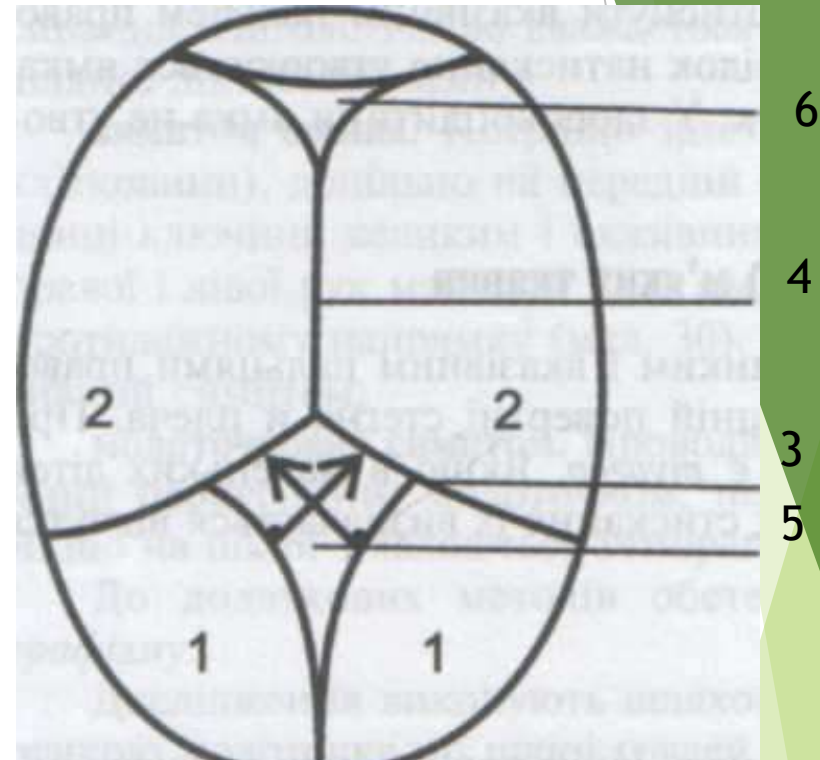
Маленьке
тім'ячко

Для точного з'ясування розмірів тім'ячка потрібно пальпаторно визначити відстань між середніми точками протилежних сторін ромба.

У здорової дитини вони становлять 2,5–3 см.

Закривається велике тім'ячко до 12–18 міс.

Проекція тім'ячка на черепі:
1 – лобові кістки; 2 – тім'яні кістки;
3 – вінцевий шов; 4 – сагітальний шов; 5 – велике тім'ячко (стрілками позначено напрямки його вимірювання); 6 – мале тім'ячко

**При пальпації великого
тім'ячка визначають:**

- Випинання і пульсацію
(підвищення
внутрішньочерепного тиску)
- западання (дегідратація)

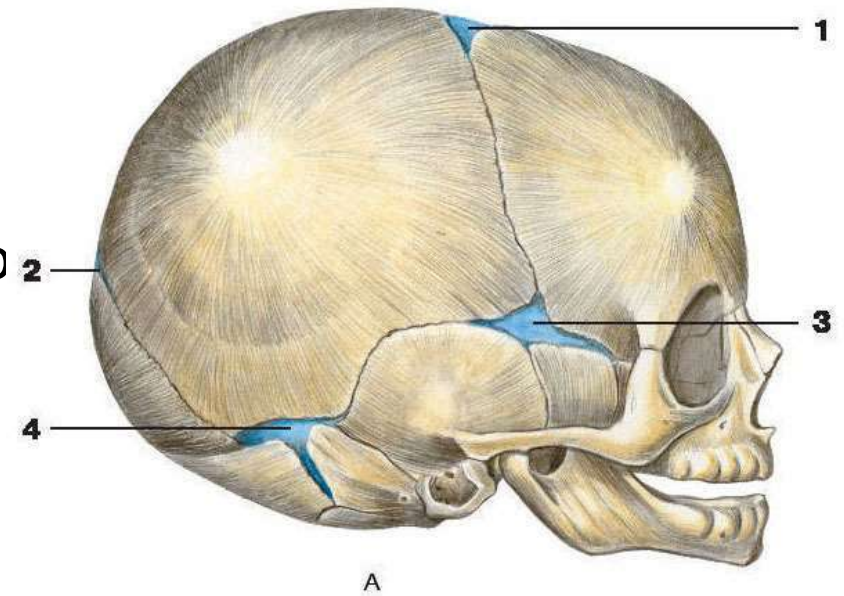
Розм'якшеність потиличної кістки
трапляється у хворих на рахіт
(краніотабес).

Бічні тім'ячка - між потиличною, тім'яними і скроневими кістками з правого і лівого боку черепа (рідко до моменту народження можуть бути відкритими).

Закриваються вони на 1–2-му місяці життя дитини.

Мале і бічні тім'ячка частіше пальпуються в **недоношених** дітей.

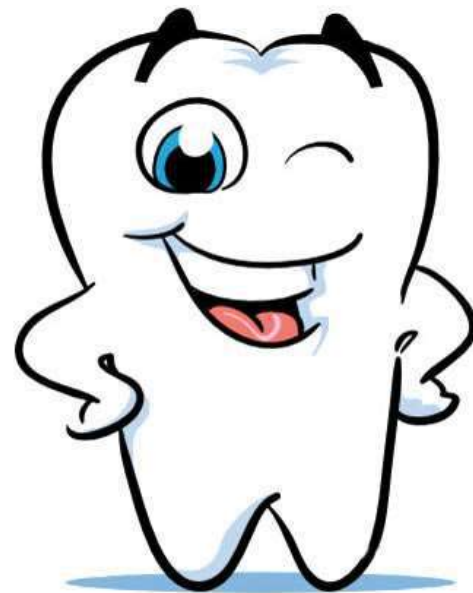

Показником правильного розвитку і формування кісткової системи є процес прорізування зубів.

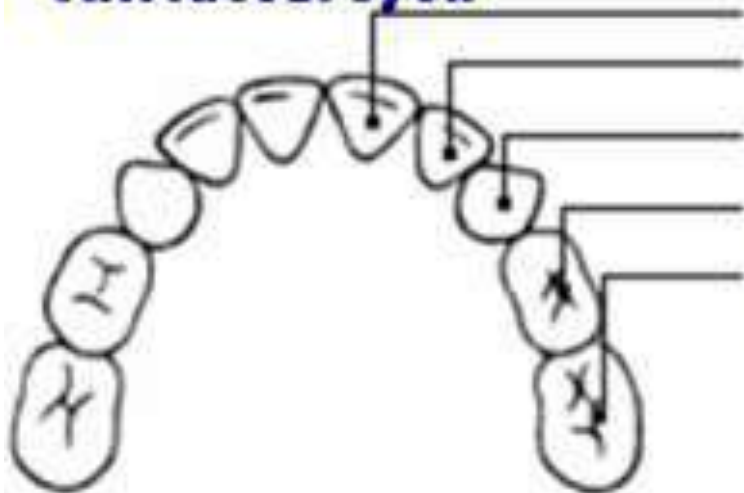
Молочних зубів 20,
постійних – 32.

Терміни прорізування
зубів у різних дітей
неоднакові.

**Формула для підрахунку
кількості молочних зубів:**
 **$n - 4$, де n - вік
дитини.**

Тимчасові зуби

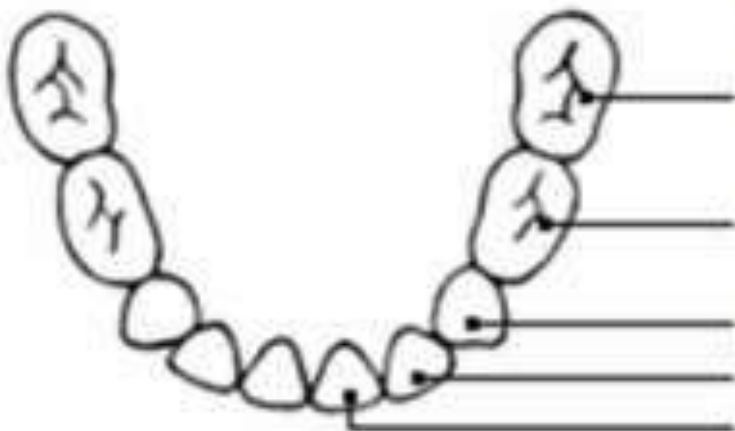

Верхні зуби

Центральний різець
Боковий різець
Ікло
Перший моляр
Другий моляр

Час прорізування

8-12 міс.
9-13 міс.
16-22 міс.
13-19 міс.
25-33 міс.

Нижні зуби

Другий моляр
Перший моляр
Ікло
Боковий різець
Центральний різець

23-31 міс.
14-18 міс.
17-23 міс.
10-16 міс.
6-10 міс.

Захворювання шкіри:

-попрілості

-стафілодермії (ШОДЕРМІЇ).

Попрілість-запалення
ділянки шкіри, що виникає
в результаті тривалого
контакту з вологою
(потом, сечею, калом), або під
впливом тертя.

Причини появи попрілоостей:

- 1. Волога-видаляє захисне мастило, через що шкіра стає проникна для мікробів. Волога залишається на шкірі, навіть якщо дитина в підгузку. Сеча, змішуючись з бактеріями і калом, розпадається, утворюючи сильний подразник – аміак.**
- 2. Надмірне укутування дитини.**
- 3. Висока температура в приміщенні.**
- 4. Тертя об одяг із синтетичних матеріалів і об підгузник.**
- 5. Чутливість до хімічних речовин, що містяться в кремні або підгузку.**
- 6. Алергія до нових продуктів прикорму, або до того, що покуштувала годуюча мама.**
- 7. Неякісний гігієнічний догляд за шкірою дитини.**
- 8. Ексудативно-катаральний діатез.**

Попрілість може з'явитися в ділянках, де є складочки:

- пахові;
- ліктьові;
- пахвові;
- за вухами;
- на шиї;
- під колінами;
- на сідницях.

Заходи профілактики попрілостей у новонароджених.

- вчасно міняти малюкові пелюшки або підгузники, бажано при перших ознаках занепокоєння;
- правильно підмивати дитину;
- після підмивання обробляти шкіру в складочках стерильною олією (соняшниковою чи оливковою);

- частіше гуляти на вулиці, не кутаючи дитини;
- правильно підбирати миючі засоби (призначені для дитячого одягу) та засоби гігієни;
- влітку сушити одяг на сонці;
- дитячу білизну обов'язково прасувати з обох сторін;
- дотримуватись дієти при годуванні грудьми.

- часто (8-10разів на день) міняти підгузник, і не чекати поки він повністю заповниться;
- проводити повітряні ванни по 5-7 хвилин при кожній зміні підгузника;
- потрібно правильно підібрати підгузник;
- не використовувати занадто часто і багато кремів під підгузник;

- стежити за оптимальною температурою повітря в кімнаті не вище 25 градусів;
- регулярно провітрювати кімнату дитини;
- щодня купати дитину;
- вчасно проводити обробку шкірних складочок;
- надягати на дитину одяг з бавовняних тканин;

Найбільш ефективні засоби проти попрілоостей у дітей:

- Десітін
- Драполен-крем
- Цинков паста або мазь
- Діадерм
- Паста Лассара (саліцилово-цинкова паста).

АГОРИТМИ ПО ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ ГРУДНОГО ВІКУ

Догляд за пупковою ранкою

Матеріальне забезпечення: 3 % розчин перекису водню, стерильні піпетки, пінцет, спирт 70% , стерильні ватні кульки, лотки, 5% р-н перманганату калію, стерильні рукавички, мило, рушник

Хід виконання:

1. Одягніть маску.
2. Помийте руки з милом двічі. Осушіть. Обробіть спиртом 70%. Одягніть стерильні рукавички.
3. В праву руку візьміть піпетку і наберіть в неї 3% розчин перекису водню.
4. Розведіть двома пальцями лівої руки краї пупкової ранки, закачайте 1-2 краплі 3% розчину перекису водню. Пальці не відпускайте.
5. Візьміть пінцетом стерильну ватну кульку і осушіть ранку від центру до периферії. Використаний матеріал знезаразьте в дезинфікуючому розчині.
6. Візьміть в праву руку піпетку і наберіть декілька крапель 70% спирту і закачайте 1-2 краплі, або обробіть ранку стерильною марлевою серветкою, змоченою в 5% розчині перманганатуом калію.
7. Проведіть знезараження рукавичок, інструментарію дезинфікуючим розчином (

Проведення вранішнього туалету грудної дитини (догляд за очима, носовими ходами та зовнішнім слуховим проходом)

Матеріальне забезпечення: стерильні ватні кульки, марлеві серветки, лоток, пінцет, розчин фурациліну 1:5000, стерильна вазелінова олія, рушник, мило, рукавички, пелюшка

Хід виконання:

1. Психологічно підготуйте дитину .
2. Одягніть маску.
3. Вимийте руки, осушіть. Одягніть рукавички.
4. Змочіть ватну кульку в розчині фурациліну 1:5000. Протріть око від зовнішнього кута до перенісся. Осушіть око сухою стерильною кулькою. Для кожного ока використовуйте окремі ватні кульки.
5. Приготуйте з вати джгутики, змочіть їх у вазеліновій олії. Фіксуючи лівою рукою голівку і носик дитини, правою рукою обертальними рухами введіть джгутик у носовий хід на 1-1,5 см, обережно виведіть його.
6. Для другого носового ходу використовуйте окремий джгутик.
7. Поверніть голову дитини на бік, обертальними рухами введіть сухий джгутик у зовнішній слуховий прохід, відтягнувши вушну раковину назад і донизу. Кожне вухо обробіть окремим джгутиком. Обробку вуха проводьте один раз в тиждень.
8. Вмийте дитині обличчя під проточною водою ($t - 37^{\circ} \text{C}$), осушіть серветкою.
9. Підмийте дитину під проточною водою ($t - 37^{\circ} \text{C}$) за допомогою марлевої серветки, яку тримайте правою рукою. Положення дівчинки – обличчям догори, ліве стегно дитини фіксуйте лівою рукою. Напрямок підмивання дівчинки – зверху вниз.
10. Осушіть дитину промокальними рухами пелюшкою.
11. Обробіть фізіологічні складки ватними кульками, змоченими в вазеліновій олії.
12. Проведіть знезараження рукавичок дезінфікуючим розчином.

Обробка шкіри дитини при попрілості I ступеня

Матеріальне забезпечення: дитяча присипка, перекип'ячена олія, ватні кульки, марлеві серветки, лоток, відвари череди, ромашки, дубової кори, мило, рушник, рукавички

Хід виконання:

- ▶ Одягніть маску.
- ▶ Вимийте руки, осушіть, зігрійте. Одягніть рукавички.
- ▶ Психологічно підготуйте дитину.
- ▶ Уражені ділянки промийте відваром трав, або слабким розчином перманганату калію. Просушіть промокальними рухами серветкою.
- ▶ Обробіть фізіологічні складки ватними кульками, змоченими перекип'яченою олією.
- ▶ Можливо використовувати дитячу присипку, якщо не використовувалась олія.
- ▶ Проведіть знезараження рукавичок дезінфікуючим розчином (див. додаток 1).
- ▶ **Матері дайте подальші рекомендації по догляду:**
 - ▶ після кожного сечовипускання, випорожнення ретельно підмивати дитину;
 - ▶ шкіру висушувати обережно промокальними рухами;
 - ▶ використовувати одяг, постільну білизну з натуральної тканини;
 - ▶ проводити повітряну ванну (10-20 хвилин);
 - ▶ проводити лікувальні ванни із відварами череди, ромашки, кори дуба, висівок та ін.
 - ▶ додержуватись температурного режиму, не перегрівати дитину.

Проведення гігієнічної ванни новонародженої дитини

Матеріальне забезпечення: дитяча ванночка, перекип'ячена вода, дитяче мило, губка, термометр, глечик із теплою водою, пелюшки, простирadlo для витирання, перекип'ячена олія, гумові рукавички

Хід виконання:

Вимийте ванночку, ошпарте окропом, заповніть до половини кип'яченою водою 37-38° С.

Дно ванни застеліть пелюшкою. Одягніть маску. Вимийте руки, одягніть рукавички.

Приготуйте на сповивальному столику великий рушник. Психологічно підготуйте дитину.

Роздягніть дитину для проведення повітряної ванни. Загорніть рихло дитину в суху пелюшку.

Обережно, повільно опустіть тіло дитини в воду (спочатку нижні кінцівки, потім сідниці, тулуб і верхні кінцівки). Лівою рукою підтримуйте голівку дитини, а правою, намиливши губку, обережно мийте дитині шию, голову, тулуб, руки, ноги (мило використовується один раз в 7 днів). Якщо вода в ванні охолола, ваш помічник повинен обережно долити по стінці ванночки з глечика воду 39° С.

Виймаючи немовля з води, ополосніть чистою водою 36° С з глечика все тіло (дитина знаходиться на вашій правій руці обличчям та животиком донизу). Загорніть дитину в великий рушник, осушіть шкіру промокальними рухами. Обробіть шкірні складки перекип'яченою олією. Сповийте чи одягніть дитину. Проведіть знезараження рукавичок дезінфікуючим розчином

Техніка підмивання немовляти – дівчинки

Матеріальне забезпечення: марлеві серветки, лоток, пінцет, пелюшка, вазелінова олія, стерильні ватні кульки, рукавички, мило, рушник

Хід виконання:

- ▶ Одягніть марлеву маску.
- ▶ Вимийте руки, одягніть рукавички.
- ▶ Психологічно підготуйте дитину.
- ▶ Покладіть дитину на ліву руку так, щоб голова і плечі були на ліктьовому згині. Зафіксуйте лівою рукою дитину за ліве стегно. Дівчинка лежить обличчям догори.
- ▶ Підмивайте під проточною водою ($t - 37^{\circ} \text{C}$) за допомогою серветки. Напрямок підмивання – зверху вниз.
- ▶ Висушіть шкіру дитини пелюшкою промокальними рухами. Обробіть фізіологічні складки вазеліновою олією.
- ▶ Проведіть знезараження рукавичок дезинфікуючим розчином

Вимірювання температури тіла

Матеріальне забезпечення: медичний термометр, лоток, серветки, вазелінова олія, вата, температурний листок, посудина для зберігання термометра, мило, рушник

Хід виконання:

- ▶ Психологічно підготуйте дитину до маніпуляції.
- ▶ Одягніть маску.
- ▶ Вимийте руки з милом, осушіть, одягніть рукавички.
- ▶ Візьміть продезинфікований термометр, струсіть його так, щоб ртуть опустилась в резервуар до поділки 34°C.
- ▶ Огляньте пахвинну западину. При відсутності ознак запалення витріть шкіру серветкою. При наявності ознак запалення визначте інше місце для вимірювання температури тіла (пахова складка, складки шкіри шії, підколінна ямка, пряма кишка).
- ▶ Помістіть термометр резервуаром у пахвинну западину.
- ▶ Зазначте час вимірювання 5 – 10 хвилин.
- ▶ Покази термометра занесіть в температурний листок.
- ▶ Проведіть знезараження рукавичок, термометра дезінфікуючим розчином

Профілактика рахіту.

Доношеним здоровим дітям на **2-му місяці** життя **1000 МО** щоденно протягом 3-х років за виключенням 3-х літніх місяців.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

